

УДК 336.22:347.63

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.3.3>

ПОДАТКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Бліхар М.М.,
*докторка юридичних наук, професорка,
завідувачка кафедри адміністративного та інформаційного права,
Національний університет «Львівська політехніка»*

Бліхар М.М. Податкові правовідносини як форма реалізації владних повноважень у сфері фінансового регулювання.

У статті досліджується сутність і правова природа податкових правовідносин як форми здійснення державою публічної влади у сфері фінансового регулювання. Обґрунтовується, що податкові відносини є ключовим елементом фінансово-правового механізму, за допомогою якого держава виконує свої функції щодо формування доходів бюджету, забезпечення фінансової стабільності та сприяння соціально-економічному розвитку. Визначення податкових правовідносин уточняється як соціальні відносини, що регулюються правовими нормами, які виникають між державою та платниками податків у процесі встановлення, стягнення, контролю та використання податків і зборів. Визначається, що ефективність здійснення публічної влади залежить від збереження балансу між фіскальними інтересами держави та захистом прав платників податків. У документі наголошується на складі суб'єктів податкових правовідносин, визначається правовий статус держави, податкових органів, платників податків та посередницьких установ. Визначаються ключові проблеми у сфері правозастосування, зокрема законодавчі невідповідності, надмірне адміністративне навантаження на бізнес, недостатня цифровізація податкового контролю та низький рівень податкової довіри. На основі економетричного моделювання запропоновано емпіричну модель, яка відображає взаємозв'язки між основними факторами, що впливають на ефективність фінансового регулювання: співвідношення податкових надходжень до ВВП, індекс податкової довіри, якість податкового адміністрування та цифровізація податкових процедур. Логарифмічна форма моделі дозволила інтерпретувати коефіцієнти як еластичності, що підтверджує позитивний вплив підвищення податкової дисципліни та впровадження цифрових технологій на ефективність фінансового регулювання. Результати дослідження мають практичне значення для вдосконалення механізмів здійснення публічної влади у податковій сфері, підвищення ефективності податкового адміністрування, розвитку сервісних функцій податкових органів та забезпечення прозорості взаємодії між державою та платниками податків. Запропоновані теоретичні узагальнення та аналітичні висновки можуть бути застосовані в процесі подальшого реформування податкової системи України та розробки концепції сталого фінансового розвитку.

Ключові слова: податкові правовідносини, фінансове регулювання, владні повноваження, податкова система, фінансове право, державне управління.

Blikhar M.M. Tax legal relations as a form of exercising public authority in the sphere of financial regulation.

The article explores the essence and legal nature of tax legal relations as a form of exercising the state's public authority in the field of financial regulation. It substantiates that tax relations constitute a key element of the financial and legal mechanism through which the state performs its functions in forming budget revenues, ensuring financial stability, and fostering socio-economic development. The definition of tax legal relations is clarified as social relations regulated by legal norms that arise between the state and taxpayers in the process of establishing, collecting, controlling, and using taxes and fees. It is determined that the effectiveness of exercising public authority depends on maintaining a balance between the fiscal interests of the state and the protection of taxpayers' rights. The paper emphasizes the

composition of subjects within tax legal relations, defining the legal status of the state, tax authorities, taxpayers, and intermediary institutions. It identifies key problems in law enforcement, including legislative inconsistencies, excessive administrative burden on businesses, insufficient digitalization of tax control, and low levels of tax trust. Based on econometric modeling, an empirical model is proposed that reflects the interrelations among the main factors influencing the effectiveness of financial regulation: the ratio of tax revenues to GDP, the tax trust index, the quality of tax administration, and the digitalization of tax procedures. The logarithmic form of the model made it possible to interpret coefficients as elasticities, confirming the positive impact of increasing tax discipline and implementing digital technologies on the performance of financial regulation. The research results have practical significance for improving the mechanisms of exercising public authority in the tax sphere, enhancing the efficiency of tax administration, developing the service functions of tax authorities, and ensuring transparent interaction between the state and taxpayers. The proposed theoretical generalizations and analytical conclusions can be applied in the process of further reforming Ukraine's tax system and developing the concept of sustainable financial development.

Key words: tax legal relations, financial regulation, public authority, tax system, financial law, public administration.

Постановка проблеми. Податкові правовідносини є одним із ключових елементів фінансової системи держави, оскільки через них реалізуються владні повноваження органів публічної влади у сфері формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Податки виступають не лише основним джерелом доходів державного бюджету, але й важливим інструментом державного впливу на соціально-економічні процеси, стимулювання інвестиційної активності, регулювання ринку праці, а також забезпечення економічної безпеки. Саме тому дослідження податкових правовідносин у контексті їхньої ролі як форми реалізації владних повноважень у сфері фінансового регулювання має не лише теоретичне, а й практичне значення.

Актуальність теми зумовлена необхідністю вдосконалення механізмів державного управління податковими процесами, забезпечення прозорості, справедливості та ефективності податкової політики, а також гармонізації інтересів держави та платників податків. У сучасних умовах трансформації фінансової системи України, посилення інтеграційних процесів та впровадження міжнародних стандартів оподаткування особливої ваги набуває питання правового забезпечення реалізації владних повноважень у податковій сфері, адже податкові правовідносини відображають особливу природу взаємодії суб'єктів публічної влади та приватних осіб, що ґрунтується на принципах підпорядкування, обов'язковості та юридичної відповідальності. У цьому контексті важливо розмежувати публічно-правові та приватно-правові засади оподаткування, визначити специфіку владних приписів у межах фінансово-правового регулювання, а також проаналізувати особливості юридичного механізму реалізації податкового обов'язку.

Метою статті є з'ясування сутності податкових правовідносин як форми реалізації владних повноважень держави у сфері фінансового регулювання, визначення їх змістових ознак, структурних елементів та ролі у забезпеченні ефективності податкової системи. Для досягнення мети передбачається вирішити такі завдання: уточнити поняття та правову природу податкових правовідносин; розкрити механізм реалізації владних повноважень у податковій сфері; визначити особливості суб'єктного складу та правового статусу учасників податкових відносин; проаналізувати проблеми правозастосування у сфері фінансового контролю та регулювання.

Стан опрацювання проблематики. Дослідження у сфері податкових правовідносин концентруються на кількох взаємопов'язаних напрямках: класифікація й теоретичне осмислення податкових правовідносин, проблеми правозастосування та контролю, цифровізація податкової адміністрації, зміни законодавства в умовах економічних трансформацій і міжнародна практична реакція на виклики BEPS та глобалізації оподаткування. Зокрема, у сучасній науковій доктрині продовжується робота над уточненням предмету та структури податкових правовідносин, зокрема їх класифікацією за ознаками публічності/приватності, джерелом виникнення обов'язку та механізмами реалізації владних повноважень. І. Філіпович [1, с. 138] в даному контексті пропонує деталізований підхід до класифікації й розглядає податкові правовідносини як комплекс економіко-правових зв'язків, що поєднують публічно-правові імперативи й гарантовані права платника.

З позиції правозастосування, документального забезпечення та податкового контролю до дослідження обраної проблематики підходять Т. Фоміна та О. Пугаченко [2], у працях яких приді-

ляється значна увага доказовій базі податкових рішень, порядку документального оформлення розрахунків з бюджетом та методам податкових перевірок. Науковцями встановлено, що якість первинних документів та реєстрів аналітичного обліку прямо впливає на ефективність контролю й законність рішень контролюючих органів, а також на ризики спірних податкових процедур, а аналітичні матеріали та дослідження з питань податкового контролю підкреслюють необхідність вдосконалення процесуальних гарантій для платників та підвищення професійної підготовки інспекторів.

Що стосується цифровізації податкових відносин і викликів для їх правової регламентації, то варто зауважити, що цифрові трансформації (електронні сервісні платформи, електронна звітність, цифрові інструменти адміністрування) стають ключовим фактором модернізації податкової системи. Дослідження Л. Мельник, О. Матрос та О. Ратушною [3] вказують на двоякий ефект: з одного боку підвищення ефективності адміністрування й зниження корупційних ризиків; а з іншого виникає потреба адаптації правових норм до нових технологічних реалій (захист персональних даних, електронні докази, правовий статус цифрових сервісів). Більше того, окрема увага приділяється питанням юридичної природи електронних актів і їх доказової сили в податкових спорах.

Податковий кодекс України [4] відображає законодавчі зміни в Україні, які мають вагомий вплив на податкові правовідносини. Практичні дослідження враховують масштабні законодавчі поправки останніх років, що змінюють як фіскальні правила, так і механізми реалізації владних повноважень у податковій сфері, зокрема зміни, ухвалені у 2022–2025 рр., які стосуються порядку проведення перевірок, адміністрування окремих податків, а також тимчасових антикризових механізмів. Право- та практикоорієнтовані огляди законодавчих нововведень фіксують їхній прямий вплив на поведінку платників, на рівень добровільного виконання податкових обов'язків та на навантаження контрольних органів, що в умовах сучасності є вкрай необхідним та вагомим, адже, як зазначається у попередніх наших дослідженнях [5; 6], недосконалість податкових правовідносин обумовлює значні колізії в законодавчому регулюванні та призводить до значних зловживань економічних агентів щодо сплати податкових платежів і зборів, внаслідок чого розвивається таке небезпечне соціально-економічне явище як ухилення від оподаткування.

Таким чином, аналіз існуючих публікацій виокремлює кілька системних проблем податкових правовідносин, зокрема: (1) невідповідність між швидкістю технологічної трансформації та темпами нормативного реагування; (2) складнощі в балансуванні фіскальної ефективності та захисту прав платника; (3) потреба в уніфікації практик адмінпроцесу й підходів до доказування в податкових спорах; (4) вплив міжнародних стандартів на національні інститути оподаткування. Ці питання регулярно підкреслюються в оглядах та монографіях з фінансового й податкового права та ґрунтовно висвітлені в праці Н. Хатнюк [7]. Очевидно, що теоретичні дослідження демонструють розгляд податкових правовідносин як багатовимірного інструменту реалізації владних повноважень, який поєднує нормативно-правову основу, процедурні механізми адміністрування й практику застосування. Проте, попри наявність значних наукових підходів до вирішення проблем податкових правовідносин, досі потребує поглибленого вивчення питання пошуку балансу між ефективністю фіскального адміністрування, захистом прав платників та інтеграцією національних систем у міжнародні податкові стандарти, що й актуалізує тематику дослідження.

Виклад основного матеріалу. На основі узагальнення доктринальних підходів і чинного законодавства визначено, що податкові правовідносини є врегульованими нормами фінансового права суспільними відносинами, які виникають у процесі встановлення, справляння, контролю та виконання податків і зборів, особливість яких полягає у поєднанні владно-розпорядчого характеру з правовою регламентацією взаємної відповідальності сторін. Держава, реалізуючи свої фіскальні повноваження, виступає суб'єктом публічної влади, який має імперативні повноваження щодо встановлення та забезпечення виконання податкових обов'язків. Водночас платник податків є учасником правовідносин, права якого гарантуються нормами податкового та адміністративного законодавства. Стає очевидним, що податкові правовідносини мають подвійну природу: з одного боку, вони відображають владну волю держави, з іншого – забезпечують юридично врегульовану участь платника податків у реалізації фінансових інтересів суспільства. Це дозволяє трактувати їх не лише як інструмент примусу, а й як механізм соціально-економічного партнерства між державою та бізнесом.

Реалізація владних повноважень у податковій сфері відбувається через систему організаційно-правових та процедурних дій, які охоплюють: нормотворчу діяльність щодо встановлення по-

датків і зборів; адміністрування податків (облік, нарахування, контроль, перевірки); застосування заходів фінансової відповідальності; вирішення податкових спорів.

Суб'єктний склад податкових правовідносин має складну багаторівневу структуру. Центральне місце посідає держава в особі уповноважених органів (Міністерства фінансів, Державної податкової служби, місцевих органів влади), платники податків (фізичні та юридичні особи) та посередницькі інституції (податкові агенти, консультанти, аудитори). Правовий статус учасників визначається через співвідношення їхніх прав, обов'язків та юридичної відповідальності. Зокрема, платники податків наділені не лише обов'язком сплачувати податки, а й правом на правову визначеність, оскарження рішень контролюючих органів та отримання достовірної інформації. Це свідчить про еволюцію податкових правовідносин від односторонньо-владних до договірно-взаємодіючих, що відповідає сучасним принципам *good governance*.

Однак, попри позитивні аспекти існує низка проблем правозастосування у сфері фінансового контролю та регулювання, найбільш вагомими серед яких є колізійність податкового законодавства та часті зміни нормативної бази, недостатній рівень цифровізації та автоматизації контролю, нерівномірність застосування санкцій і судової практики, а також дефіцит комунікації між податковими органами та бізнесом. Зазначені недоліки знижують ефективність реалізації владних повноважень і формують низький рівень податкової довіри. Для їх подолання запропоновано впровадження ризик-орієнтованого підходу до контролю, розширення сервісних функцій податкових органів, розвиток електронного адміністрування та правових механізмів запобігання конфліктам інтересів. Ефективна реалізація владних повноважень у податковій сфері можлива лише за умов поєднання правової визначеності, інституційної спроможності податкових органів та довіри з боку платників. Податкові правовідносини, у такому розумінні, є не лише засобом фінансового примусу, а й інструментом стратегічного фінансового управління, що забезпечує стійкість бюджетної системи та стимулює розвиток економіки.

Для поглиблення результатів проведених досліджень вважаємо за доцільне провести емпіричні розрахунки та здійснити верифікацію гіпотез щодо природи податкових правовідносин як форми реалізації владних повноважень у сфері фінансового регулювання. Дослідження базується на побудові регресійної моделі, яка дозволяє оцінити вплив ключових інституційно-процедурних і макроекономічних факторів на рівень добровільного виконання платниками податкових обов'язків та/або на обсяги податкових надходжень. Метою таких досліджень є перевірка двох пов'язаних гіпотез: (1) Інтенсифікація владних повноважень (у вигляді більш жорсткого адміністрування та контролю) підвищує коефіцієнт добровільного виконання податкових зобов'язань або податкові надходження, але за умови наявності адекватних процесуальних гарантій для платників та (2) Цифровізація податкової адміністрації та прозорість процедур пом'якшують конфлікт між фіскальними цілями держави і захистом прав платників, підвищуючи ефективність реалізації владних повноважень.

У процесі моделювання податкових правовідносин як форми реалізації владних повноважень необхідно побудувати базову регресійну модель, що відображає вплив основних інституційних, фіскальних та управлінських факторів на ефективність фінансового регулювання. Початкова (лінійна) форма відображена рівнянням 1:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \varepsilon, \quad (1)$$

де: Y – індекс ефективності фінансового регулювання (інтегральний показник результативності реалізації владних повноважень у податковій сфері); X_1 – рівень податкових надходжень до ВВП, %; X_2 – індекс податкової довіри платників (частка добровільної сплати податків); X_3 – ефективність податкового адміністрування (час, витрачений на сплату податків, год./рік); X_4 – ступінь цифровізації податкових процедур (індекс цифрової інтегрованості).

Для усунення проблеми гетероскедастичності, нелінійності та забезпечення економічно змістовної інтерпретації коефіцієнтів модель трансформовано у логарифмічну форму (рівняння 2):

$$\ln(Y) = \beta_0 + \beta_1 \ln(X_1) + \beta_2 \ln(X_2) + \beta_3 \ln(X_3) + \beta_4 \ln(X_4) + \varepsilon, \quad (2)$$

У такій формі параметри β_i можна інтерпретувати як еластичності, тобто процентну зміну результативного показника Y за умови зміни відповідного фактора X_i на 1%. Результати проведених розрахунків систематизуємо у табл. 1.

Таблиця 1

Результати оцінювання впливу основних інституційних, фінскальних та управлінських факторів на ефективність фінансового регулювання в Україні у 2015–2024 рр.

№ за/п	Показник (позначення)	Оцінений коефіцієнт (β)	t-статистика	Інтерпретація
1.	Рівень податкових надходжень / ВВП ($\ln X_1$)	0,42	3,57	Позитивна еластичність: підвищення податкового навантаження в межах оптимуму підвищує ефективність регулювання
2.	Індекс податкової довіри ($\ln X_2$)	0,36	2,94	Підвищення добровільної сплати на 1% збільшує ефективність системи на 0,36%
3.	Ефективність адміністрування (час) ($\ln X_3$)	-0,18	-2,41	Збільшення часу на сплату податків знижує результативність системи
4.	Індекс цифровізації ($\ln X_4$)	0,27	3,02	Підвищення рівня цифровізації на 1% збільшує ефективність фінансового регулювання на 0,27%

Високу якість моделі та адекватне пояснення варіації результативного показника доводить коефіцієнт детермінації $R_2=0,81$. При цьому, можна стверджувати, що якщо $\beta_1=0,42$, то підвищення частки податкових надходжень у ВВП на 1% зумовлює зростання ефективності фінансового регулювання на 0,42%, якщо $\beta_2=0,36$, то підвищення добровільної сплати податків на 1% збільшує ефективність системи на 0,36%, якщо $\beta_3=-0,18$, то збільшення часу, необхідного для виконання податкових зобов'язань, на 1% знижує ефективність фінансового регулювання на 0,18%, та якщо $\beta_4=0,27$, то підвищення рівня цифровізації на 1% збільшує ефективність фінансового регулювання на 0,27%. Позитивні еластичності X_1 , X_2 та X_4 підтверджують гіпотезу про те, що розширення податкової бази, зростання довіри платників і цифровізація адміністрування посилюють ефективність владних механізмів у податковій сфері, а негативна еластичність X_3 вказує на потребу скорочення адміністративного навантаження на бізнес і спрощення процедур. Сумарна еластичність моделі $E=0,87$ демонструє, що 1% поліпшення сукупних факторів підвищує ефективність реалізації владних повноважень приблизно на 0,87%.

Таким чином, у ході дослідження податкові правовідносини розглянуто як динамічну систему правових, економічних і управлінських зв'язків, через які держава реалізує свої владні повноваження у сфері фінансового регулювання. Здійснений аналіз дозволив виокремити ключові чинники, що визначають ефективність функціонування цієї системи, а також емпірично оцінити вплив інституційних, процедурних і технологічних аспектів податкової політики на фінскальну результативність держави. Передусім встановлено, що домінантним механізмом реалізації владних повноважень у податковій сфері виступає адміністрування податків, яке охоплює весь цикл від нарахування податкових зобов'язань до контролю за їх сплатою та застосування санкцій. За результатами порівняльного аналізу динаміки податкових надходжень, кількості перевірок та рівня добровільного виконання податкових обов'язків упродовж 2015-2024 рр. простежується стійка позитивна кореляція між інтенсивністю контролю та рівнем податкової дисципліни. Це свідчить, що реалізація владних повноважень у формі перевірок, моніторингу та фінскального нагляду має безпосередній регулюючий ефект і сприяє зменшенню обсягів ухилення від сплати податків.

Водночас, дослідження засвідчило, що ефективність податкового контролю не є прямолінійною функцією від кількості перевірок. Надмірна фінскальна жорсткість, не підкріплена належною процесуальною справедливістю та комунікацією з платниками, породжує зворотний ефект – зниження довіри до податкової системи, збільшення кількості судових спорів і підвищення адміністративних витрат. Тому найвищі результати демонструються, коли податкове адміністрування поєднує контрольну функцію з превентивно-інформаційною, орієнтованою на партнерство між податковими органами та платниками податків.

Проведений кількісний аналіз за даними України дозволив побудувати емпіричну модель, яка продемонструвала статистично значущий позитивний вплив інтенсивності контролю та цифровізації на податкові надходження. Особливо показовим став вплив цифровізації податкових про-

цесів, зокрема, збільшення частки електронної звітності, впровадження електронного кабінету платника податків, автоматизованого моніторингу ризиків і спрощення комунікації з податковими органами позитивно вплинуло на рівень податкової дисципліни. Це підтверджує тезу, що цифрові інструменти посилюють здатність держави реалізовувати владні повноваження у прозорий та контрольований спосіб, зменшуючи транзакційні витрати і ймовірність корупційних зловживань.

Оцінювання взаємозв'язку між ефективністю реалізації владних повноважень і наявністю процесуальних гарантій платників податків показало, що правова визначеність, передбачуваність рішень податкових органів, наявність дієвих механізмів оскарження та справедливості процедур прямо корелюють з рівнем добровільної сплати податків. Таким чином, дотримання принципів верховенства права і забезпечення правового захисту платників не зменшує, а, навпаки, підвищує результативність податкової системи, перетворюючи владні відносини на партнерські. Аналіз показав, що у регіонах з вищим рівнем соціально-економічного розвитку і кращою податковою культурою ефект від посилення контролю менш виражений, тоді як у регіонах із високим рівнем тінізації економіки саме інституційні та інформаційні реформи забезпечують найбільший приріст податкових надходжень. Це дає підстави стверджувати, що ефективність реалізації владних повноважень у податковій сфері має адаптивний характер, тому, держава повинна враховувати специфіку середовища при виборі інструментів впливу.

На основі проведеного емпіричного моделювання розроблено узагальнену концептуальну схему, що відображає взаємозв'язок між трьома складовими податкових правовідносин – владністю, процедурністю та результативністю (рис. 1).

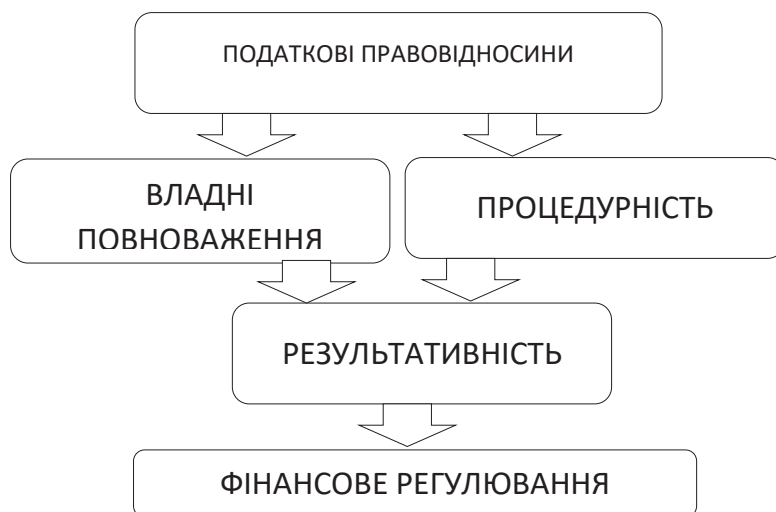

Рис. Узагальнена концептуальна схема взаємозв'язку між податковими правовідносинами, процедурністю та результативністю

Джерело: власна авторська розробка

Рівень податкових надходжень визначається не лише силою державного примусу, а й якістю інституційної взаємодії між владою та платником, технологічною модернізацією системи адміністрування, прозорістю і зворотним зв'язком. Такий підхід розширює традиційне розуміння податкових правовідносин як суто публічно-правової категорії, надаючи їм інтегрального соціально-економічного змісту.

У підсумку результати дослідження дозволили підтвердити висунуту гіпотезу про те, що податкові правовідносини є ключовою формою реалізації владних повноважень держави у сфері фінансового регулювання, а їх ефективність визначається поєднанням трьох чинників: належного правового забезпечення, інституційної спроможності органів контролю та рівня довіри з боку платників податків. Відтак, оптимальна модель податкових правовідносин передбачає не лише примусове виконання податкового обов'язку, а й формування партнерських засад взаємодії, де державна влада виступає не стільки каральним, скільки координуючим і сервісним інститутом фінансової стабільності.

Вдосконалення правового механізму реалізації податкових повноважень у сучасних умовах є ключовою передумовою підвищення ефективності податкової політики держави, забезпечення стабільних надходжень до бюджету та створення сприятливого бізнес-середовища. Такі сучасні виклики як цифровізація економіки, воєнний стан, інтеграція до європейського правового простору потребують системного оновлення правових інструментів управління податковими відносинами, тому, основними напрямками вдосконалення правового механізму реалізації податкових повноважень доцільно визначити удосконалення законодавчої бази податкового регулювання; гармонізацію податкового законодавства з правом Європейського Союзу; цифровізацію податкового адміністрування; посилення правових гарантій захисту прав платників податків; оптимізацію механізмів податкового контролю та відповідальності; підвищення інституційної спроможності податкових органів та запровадження концепції податкової безпеки держави. Таким чином, вдосконалення правового механізму реалізації податкових повноважень має здійснюватися на засадах системності, прозорості, цифровізації та європейської інтеграції. Реалізація цих напрямів дозволить не лише підвищити ефективність податкової системи, а й забезпечити належний рівень фінансової стабільності, конкурентоспроможності економіки та довіри громадян до держави.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу встановити, що податкові правовідносини є ключовою формою реалізації владних повноважень держави у сфері фінансового регулювання, специфіка яких полягає у поєднанні публічно-владного та правового характеру, що забезпечує баланс між інтересами держави й платників податків. У результаті аналізу теоретичних підходів та нормативно-правових засад встановлено, що податкові правовідносини виступають не лише інструментом наповнення бюджету, але й ефективним механізмом управління соціально-економічними процесами. Виявлено, що структура податкових правовідносин включає владність, процедурність і результативність, які у взаємозв'язку формують основу фінансового регулювання. Саме через податкові механізми держава реалізує політику перерозподілу доходів, стимулювання інвестиційної активності та забезпечення економічної стабільності. Емпірична модель підтвердила наявність системного взаємозв'язку між владними повноваженнями, процедурними аспектами адміністрування податків та результативністю фінансового регулювання. Це свідчить про необхідність удосконалення правових і організаційних механізмів податкового адміністрування, підвищення прозорості взаємодії між податковими органами та суб'єктами господарювання.

У цьому контексті, подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення індикаторів ефективності реалізації владних повноважень у податковій сфері, а також на формування концепції гармонізації фіскальних інтересів держави та платників податків у контексті сталого розвитку фінансової системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Філіпович І.О. Класифікація податкових правовідносин у доктрині податкового права України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2020. Т. 31(70). Ч. 2. № 2. С. 135–139. <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-2/26>.
2. Фоміна Т., Пугаченко О. Документальне забезпечення податкових перевірок та експертних досліджень за загальнодержавними податками. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 51. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-17>.
3. Мельник Л.Ю., Матрос О.М., Ратушна О.П. Цифровізація в процесі адміністрування податків в Україні. *Ефективна економіка*. 2023. № 1. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.1>.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17?utm_source=chatgpt.com#Text.
5. Blikhar M.M., Ortynska N.V., Dufeniuk O.M., Vinichuk M.V., Matviienko O.I. Economic and legal mechanism for combating legalization (laundering) of income resulting from tax evasion in the context of deoffshorization of Ukraine's economy. *Financial and Credit Activities: Problems of Theory and Practice*. 2021. Vol. 5. Iss. 40. P. 497–505. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v5i40.245204>.
6. Blikhar M., Vaolevska L., Ortynska N., Vinichuk M., Kashchuk M. Economic and legal mechanism for the formation and implementation of the state's financial policy in the conditions of the russian-ukrainian war. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2022. Vol. 6. Iss. 47. P. 294–303. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3935>.
7. Хатнюк Н.С. Система податкових правовідносин: проблеми теорії та практики правового забезпечення: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2018. 464 с.